

**SAK 19/23 UNDERSØKELSE FRA 2010 «ØKONOMISK INTERNKONTROLL» - VEDR
OPPFØLGING. RAPPORT FRA KOMREV NORD IKS**

BAKGRUNN

Møte 16. mars 2022

I begynnelsen av mars 2022 kom det fram gjennom media at Tana kommunes tidligere revisor i 2010 hadde utarbeidet en rapport om økonomisk internkontroll i kommunen. (Finnmark kommunerevisjon 2010: Rapport om økonomisk internkontroll i Tana kommune)

Det ble i kontrollutvalget 16. mars 2022 stilt spørsmål om hvordan rapporten fra 2010 var behandlet og fulgt opp i kommunen, og hadde Tana kommune fulgt gjeldende regelverk. Det var vanskelig å finne ut hvordan rapporten ble fulgt opp etter at den var lagt fram for kommunestyret.

Kontrollutvalget satt opp saken i møte 16. mars 2022 som sak 15/22, og vedtok:

«Kontrollutvalget Tana kommune iverksetter en undersøkelse av de faktiske forhold i sammenheng med «Rapport om økonomisk internkontroll i Tana kommune», levert av Finnmark kommunerevisjon i 2011 til Tana kommune.

Kontrollutvalget ber revisjonen se på forholdet rundt levering og behandling av rapporten i kommunestyret og formannskap, og hvordan rapporten eventuelt ble fulgt opp av administrasjonen og eventuelt av daværende revisjon i kommunen.»

Kontrollutvalget ber revisjonen lage en plan for undersøkelsen og orientere kontrollutvalget om dette. Kontrollutvalget ber også om at revisjonen orienterer kontrollutvalget underveis i undersøkelsen der det faller naturlig»

Møte 24. juni 2022

På bakgrunn av kontrollutvalgs bestilling i mars 2022 kom det en prosjektskisse og denne godkjente kontrollutvalget i møte 24. juni i sak 19/22:

«Kontrollutvalget i Tana kommune vedtar problemstilling som skissert i overordnet prosjektskisse fra KomRev NORD IKS:

«KomRev NORD IKS skal undersøke og beskrive de faktiske forhold rundt utarbeidelse, behandlingen og oppfølgingen av revisjonsrapporten utarbeidet av Finnmark kommunerevisjon.»

Undersøkelsen og beskrivelser vil omfatte både politisk og administrativ behandling.

Kontrollutvalget overlater til revisjonen å utarbeide eventuelle tilleggspørsmål/underpunkter i den utstrekning revisjonen finner det nødvendig, og ber om å bli orientert underveis om det oppstår vesentlige endringer eller forsinkelser i prosjektet.»

Møte 2. mars 2023

Kontrollutvalget fikk framlagt resultatet av gjennomgangen i form av et notat i møte 2. mars 2023, og de fattet følgende vedtak i sak 5/23:

«Kontrollutvalget tar KomRev NORD IKS sin undersøkelse tilknyttet behandling og oppfølging av rapport fra 2011 om økonomisk internkontroll til orientering.

Kontrollutvalget oversender rapporten fra undersøkelsen til kommunestyret til orientering.»

Møte 9. juni 2023

I møte i kontrollutvalget 9. juni 2023 ble det framlagt flere opplysninger og dokumenter knyttet til rapporten fra 2010 og etterbehandlingen av denne. Kontrollutvalget fattet derfor i dette møtet en ytterligere gjennomgang fra KomRev NORD gjennom å fatte følgende vedtak:

«I forbindelse med undersøkelse bestilt i sak 15/22 - Forvaltningsrevisjon fra 2011 «Rapport om økonomisk intern kontroll i Tana kommune» fra Finnmark kommunerevisjon IKS, ber kontrollutvalget revisjonen utvide sitt søkeområde og se bredere på hva som skjedde etter at rapporten ble behandlet i kommunestyret.

Det er kommet nye opplysninger angående saken som opprinnelig ikke var en del av oppdraget til revisjonen, og kontrollutvalget ønsker at revisjonen spesielt ser på dette. Utover dette er mandatet det samme som i sak 15/22.

Kontrollutvalget ber revisjonen komme med en revidert rapport av den som ble lagt fram i sak 5/23.

I forbindelse med denne reviderte rapporten bes revisjonen å oppgi ressursbruk.»

UNDERSØKELSEN FRA KOMREV NORD IKS

Problemstilling

Metoden i oppfølgingen basert på følgende problemstilling (samme som i opprinnelig notat):

«KomRev NORD IKS skal undersøke og beskrive de faktiske forhold rundt utarbeidelse, behandlingen og oppfølgingen av revisjonsrapporten utarbeidet av Finnmark kommunerevisjon.»

Det vises for øvrig til saksframlegg i sak 5/23 (vedlagt) for videre beskrivelse av hvordan revisor metodisk har gått fram.

KomRev NORD IKS - gjennomgang av hendelsesforløpet etter 2011

Behandling i kontrollutvalget

Kontrollutvalget i Tana behandlet i sak 22/11 Rapport om økonomisk internkontroll i Tana kommune. Kontrollutvalget fattet da et vedtak som ble oversendt kommunestyret.

Behandling i kommunestyret og formannskapet

Kommunestyret fikk saken til behandling 1. september 2011, og dette var siste kommunestyret i denne valgperioden. Revisor har funnet at rapporten *egentlig ikke* ble realitetsbehandlet i kommunestyret i det møtet, og revisor redegjør for hva som var bakgrunnen for dette. Men kommunestyret fattet likvel et vedtak i sak 22/11 der de ber formannskapet følge opp kontrollutvalgets anbefalinger på rapporten.

Revisor klarer ikke å finne at rapporten ble oversendt formannskapet slik kommunestyret ba om. Rapporten ble endelig realitetsbehandlet i kommunestyret i sak 99/2011 den 17. november 2011. I dette møtet valgte kommunestyret å slutte seg til kontrollutvalgets anbefalinger. Rådmannen ble bedt om å lage tidsplan for gjennomføring av tiltak. Det ble satt tidsfrister, men det går ikke fram om rådmannen skulle legge dette fram for kontrollutvalget eller kommunestyret som oppfølging.

Oppfølging av rapport i kommuneadministrasjon og rapportering til kontrollutvalget

I mars 2012 var daværende rådmann og assisterende rådmann innkalt til møte i kontrollutvalget for å gi en orientering om nye kontrolltiltak, og nytt kvalitetssikringssystem som Tana kommune hadde kjøpt inn. Dette kvalitetssystemet var et tiltak på bakgrunn av rapporten om økonomisk internkontroll (2010).

I protokollen fra det møtet kan en se at kontrollutvalget ønsket en ny gjennomgang etter at systemet hadde vært i bruk en stund. Revisor har hatt en grundig gjennomgang for å finne om det har vært rapportert mer eller flere ganger til kontrollutvalget, men kan ikke finne spor av dette. Her har revisor forbehold om at det kan være orientert uten at det er kommet i protokoll.

Det er heller ikke funnet at en gjennomføringsplan med tidsfrister, slik kommunestyret bestilte, er lagt fram for hverken kontrollutvalg eller kommunestyret.

I rapporten om økonomisk internkontroll levert av KomRev NORD i 2021 ble det funnet store avvik, også på økonomiavdelingen. Dette var en del av det samme som ble påpekt i rapport fra 2011, og revisor gjengir noen funn som er samsvarende.

Kontrollutvalgets sak 25/13 - oktober 2013

I møte 28. oktober 2013 fikk kontrollutvalget et notat fra Finnmark kommunerevisjon IKS. Det var Finnmark kommunerevisjon som var Tana kommunes revisor på dette tidspunktet. Dette er notatet som kom til kontrollutvalget som publikumshenvendelsen i juni 2023.

I 2013 skrev Finnmark kommunerevisjon et notat til kontrollutvalget. Finnmark kommunerevisjon hadde, i forbindelse med momskompensasjon, kommet over bilag for kjøp av varer og tjenester i IKT-sektoren som revisor vurderte at det var behov for å se nærmere på. Det kunne se ut til at kommunen ikke fulgte Lov om Offentlige anskaffelser. Nevnte notat ble forelagt rådmann før møte i kontrollutvalget, og rådmannen fikk anledning til å kommentere skriftlig. Dette ble så behandlet i kontrollutvalget. Revisor har gjengitt hele notatet og rådmannen sin kommentar i sin rapport.

Kontrollutvalget fikk så informasjon om at det foregikk innkjøp som ikke var i tråd med regelverk, og dette også bekreftet rådmannen i sitt svar. Finnmark kommunerevisjon anbefalte å gjennomføre en forvaltningsrevisjon rettet mot offentlige anskaffelser i IKT-sektoren.

Kontrollutvalget vedtok å sette en forvaltningsrevisjon på offentlige anskaffelser på sakslista til neste møte, men der var allerede en forvaltningsrevisjon under utarbeidelse (elevers psykososiale miljø – grunnskolen). Denne ønsket ikke kontrollutvalget å avlyse, men ba sekretariatet og undersøke om det var mulig å gjøre en forvaltningsrevisjon parallelt.

Protokoller fra kontrollutvalget etter møtet i oktober 2013 viser at det ikke ble bestilt noen forvaltningsrevisjon på offentlige anskaffelser fra kontrollutvalget. Dette var enstemmig avgjørelser i kontrollutvalget og kom som følge av rådmannens redegjørelse for nytt regelverk og iverksatte rutiner for å hindre brudd på regelverk om offentlige anskaffelser.

Etterforskningen av «svindel-saken» viser at selskapet som Tana kommune gjorde de aktuelle innkjøp fra i 2013 var ett av de selskapene som sendte fiktive fakturaer til Tana kommune og var en del av fakturasvindelen kommunen var utsatt for.

I rådmannens kommentar til funn som Finnmark kommunerevisjon gjorde i 2013, så viser rådmannen til at kommunen nylig hadde inngått en rammeavtale med Atea, og det var denne avtalen kommunen skulle bruke. Funn fra KomRev NORD IKS sin undersøkelse i 2021 viste manglende lojalitet til rammeavtalen med Atea i avtaleperioden.

Dette er indikasjoner på at de tiltak som ble gjennomført etter revisjonens notat i 2013 ikke var effektive nok, og brudd på regelverket om offentlige anskaffelser fortsatte.

Revisors oppsummering og kommentar

Kommunestyrets behandling av rapporten i 2010 (Finnmark kommunerevisjon 2010: Rapport om økonomisk internkontroll i Tana kommune) og videresendelse av denne, er etter revisors vurdering, i tråd med bestemmelsene i hvordan saker fra kontrollutvalget skal behandles.

Det ser ut til at det ikke ble gitt noe videre rapportering utover at det ble innført et kvalitetssystem til kontrollutvalget. Det ble bedt om ytterligere rapportering fra kontrollutvalget om hvordan kommunestyrets vedtak skulle følges opp, men en kan ikke finne at det er fulgt opp.

Brevet fra Finnmark kommunerevisjon i 2013 viste brudd på regelverket om offentlige anskaffelser, og at rammeavtaler som kommunen hadde ikke ble brukt. Kontrollutvalget ble informert om saken, men valgte å ikke følge den nærmere opp på bakgrunn av informasjon fra rådmann, samt at det var en pågående forvaltningsrevisjon.

Revisor peker på at det har vært betydelige mangler og avvik i kommunens system for økonomisk internkontroll, og det har vært manglende bevissthet rundt og fokus på dette.

Sekretariatets vurdering

Revisor har, etter sekretariatets vurdering, i sin undersøkelse svart ut det kontrollutvalget har bedt om i sin bestilling i sak 16/23. Revisjonen har tatt inn de nye opplysninger som ble forelagt kontrollutvalget, og satt dem i en sammenheng med det opprinnelige oppdraget som ble bestilt i sak 15/22. De er også vurdert opp mot rapporten som kom i 2021 i forbindelse med «svindel-saken».

Sekretariatets forslag til vedtak:

«Kontrollutvalget tar KomRev NORD IKS sin undersøkelse tilknyttet behandling og oppfølging av rapport fra 2011 om økonomisk internkontroll til orientering.

Kontrollutvalget oversender rapporten fra undersøkelsen til kommunestyret.»

Vedlegg:

1. «Undersøkelse tilknyttet behandling og oppfølging av rapport fra 2011 om økonomisk internkontroll i Tana kommune» fra KomRev NORD IKS, datert 16. august 2023
2. Saksframlegg sak 5/23 i kontrollutvalget: Undersøkelse fra 2011 «økonomisk internkontroll» - vedr oppfølging. Rapport fra KomRev NORD IKS

VEDLEGG 2

SAK 5/23 UNDERSØKELSE FRA 2011 «ØKONOMISK INTERNKONTROLL» - VEDR OPPFØLGING. RAPPORT FRA KOMREV NORD IKS

Bakgrunn

I begynnelsen av mars 2022 kom det fram gjennom media at Tana kommunes tidligere revisor (Finnmark kommunerevisjon) i 2011 hadde utarbeidet en rapport om økonomisk internkontroll i kommunen. Det ble da stilt spørsmål om hvordan rapporten ble behandlet og fulgt opp i kommunen, og hadde en fulgt gjeldende regelverk i dette. Det var i ettertid vanskelig å finne ut hvordan rapporten ble behandlet etter behandling i kommunestyret.

Kontrollutvalget tok opp saken i møte 16. mars 2022 i sak 15/22 og kontrollutvalget bestemte seg da for å bestille en undersøkelse utført av revisjonen:

«Kontrollutvalget Tana kommune iverksetter en undersøkelse av de faktiske forhold i sammenheng med «Rapport om økonomisk internkontroll i Tana kommune», levert av Finnmark kommunerevisjon i 2011 til Tana kommune.

Kontrollutvalget ber revisjonen se på forholdet rundt levering og behandling av rapporten i kommunestyret og formannskap, og hvordan rapporten eventuelt ble fulgt opp av administrasjonen og eventuelt av daværende revisjon i kommunen.

Kontrollutvalget ber revisjonen lage en plan for undersøkelsen og orientere kontrollutvalget om dette. Kontrollutvalget ber også om at revisjonen orienterer kontrollutvalget underveis i undersøkelsen der det faller naturlig.»

På bakgrunn av kontrollutvalgs bestilling kom det en prosjektskisse og denne godkjente kontrollutvalget i møte 24. juni i sak 19/22:

«Kontrollutvalget i Tana kommune vedtar problemstilling som skissert i overordnet prosjektskisse fra KomRev NORD IKS:

«KomRev NORD IKS skal undersøke og beskrive de faktiske forhold rundt utarbeidelse, behandlingen og oppfølgingen av revisjonsrapporten utarbeidet av Finnmark kommunerevisjon.»

Undersøkelsen og beskrivelser vil omfatte både politisk og administrativ behandling.

Kontrollutvalget overlater til revisjonen å utarbeide eventuelle tilleggsproblemstillinger/underpunkter i den utstrekning revisjonen finner det nødvendig, og ber om å bli orientert underveis om det oppstår vesentlige endringer eller forsinkelser i prosjektet.»

Vedlegg

Problemstilling og metode

Metode ble basert på følgende problemstilling:

«KomRev NORD IKS skal undersøke og beskrive de faktiske forhold rundt utarbeidelse, behandlingen og oppfølgingen av revisjonsrapporten utarbeidet av Finnmark kommunerevisjon.»

Revisor har sett på skriftlige dokumenter som er knyttet til konkrete møter i kontrollutvalget, kommunestyret og formannskap fra 2011 og framover, og i tillegg har Tana kommune-tv, og revisor har sett relevante kommunestyremøter fra perioden.

Revisor har ikke hatt kontakt med tidligere ansatte fra perioden. Revisor har hatt kontakt med ansatte i forbindelse med rapport om økonomisk internkontroll fra 2021 og anser at flere funn og vurderinger er relevante også i denne problemstilling.

Videre har revisor sett på gjeldende regelverk i tidsrommet. Dette er blant annet kommuneloven og forskrifter for kontrollutvalg, sekretariat og revisjon.

Revisors funn og vurderinger

Kontrollutvalget behandlet saken i august 2011 som sak 22/11 og fattet følgende vedtak:

1. *Kontrollutvalget slutter seg til de vurderinger som fremkommer i rapporten.*
2. *Rapport om økonomisk intern kontroll i Tana kommune oversendes kommunestyret for endelig behandling.*

Kontrollutvalgets anbefaling til kommunestyret:

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret pålegger rådmannen å sørge for:

- *At organisasjonen tar i bruk styringsverktøy for helhetlig økonomisk internkontroll*
- *At stillings – og rutinebeskrivelser oppdateres i forbindelse med innføring av ERV*
- *Nødvendige kompetanse på ERV for å oppnå økonomiavdelingens målsettinger*
- *En synlig og tydelig ledelse som legger til rette for at nødvendig informasjon tilflyter både den enkelte og avdelingen som helhet*
- *Påser at etiske verdier og normer som gjelder, jevnlig blir kommunisert ut i organisasjonen*

Revisor har funnet at rapporten egentlig ikke ble realitetsbehandlet i kommunestyret første gang den stod på saklista 1. september 2011. Revisor redegjør i sin undersøkelse hva som var bakgrunnen for dette. Men kommunestyret fattet et vedtak i sak 22/11 der de ber formannskapet følge opp kontrollutvalgets anbefalinger på rapporten.

Revisor klarer ikke å finne at rapporten ble oversendt formannskapet slik kommunestyret ba om. Men rapporten ble endelig realitetsbehandlet i kommunestyret i sak 99/2011.

Vedlegg

KONTROLLUTVALGET

Deatnu gieldda
Tana kommune

Kontrollutvalgan KO
Saksbehandler: Lene Harila
Vår ref: 23/1159

Dette vil si at rapporten ble oversendt fra kontrollutvalgs sekretariat til kommunestyret etter behandling i kontrollutvalget. Kommunestyret realitetsbehandlet ikke rapporten, men valgte å oversende denne til formannskapet. Formannskapet ser ikke ut til å ha fått rapporten til behandling. Rapporten ble da lagt fram for kommunestyret igjen og realitetsbehandlet 17. nov samme år. I dette møtet valgte kommunestyret å slutte seg til kontrollutvalgets anbefalinger. Rådmannen ble videre bedt om å lage tidsplan for gjennomføring av tiltak. Det ble satt tidsfrister, men det går ikke fram om rådmannen skulle legge dette fram for kontrollutvalget eller kommunestyret.

Det kan se ut til at rådmannen en gang etter dette var i kontrollutvalget og rapporterte om økonomisk internkontroll. Revisor har ikke funnet noe rapportering som er protokollert i kommunestyret. Men det kan ikke utelukkes at det har vært muntlige rapportering i orienteringer eller lignende.

Det er heller ikke funnet at en gjennomføringsplan med tidsfrister, slik kommunestyret bestilte, er lagt fram for hverken kontrollutvalg eller kommunestyret.

Kommunen tok i bruk et kvalitetssystemet som et internkontrollsystem, og det framgår av revisors funn at dette er en del av oppfølgingen av rapporten. Det er få ansatte igjen fra denne perioden, og det er vanskelig å si noe konkret om det var flere/andre tiltak som ble igangsatt i administrasjonen.

I rapporten om økonomisk internkontroll levert av KomRev NORD i 2021 ble det funnet store avvik, også på økonomiavdelingen.

Mye av det revisor pekte på i rapporten fra 2021 ble også pekt på i rapporten fra 2011. Kommunen har hatt lite økonomisk internkontroll.

Revisors oppsummering

Rapporten fra 2011 ble vedtatt oversendt formannskapet i kommunestyret. Dette ble ikke fulgt opp. Men kommunestyret behandlet likevel rapporten videre og dette er, etter revisors vurdering, i tråd med bestemmelsene i hvordan saker fra kontrollutvalget skal behandles.

Det ser ut til at det ikke ble gitt noe videre rapportering utover at det ble innført et kvalitetssystem til kontrollutvalget. Det ble bedt om ytterligere rapportering om hvordan kommunestyrets vedtak skulle følges opp, men det ser ikke ut til å være gjort.

Revisor peker på at det har vært betydelige mangler og avvik i kommunens system for økonomisk internkontroll, og det har vært manglende bevissthet rundt og fokus på dette. Dette ble pekt på allerede i 2011 i Finnmark kommunerevisjon sin rapport. Dette indikerer at det ikke ble iverksatt effektfulle tiltak i forbindelse med den rapporten.

Vurdering og konklusjon

Revisor har, etter sekretariatets vurdering, i sin undersøkelse svart ut det kontrollutvalget har bedt om i sin bestilling.

Vedlegg

KONTROLLUTVALGET

Deatnu gielda
Tana kommune

Kontrollutvalgan KO
Saksbehandler: Lene Harila
Vår ref: 23/1159

Revisor har funnet at rapporten fra 2011 ikke ble fulgt opp i henhold til kommunestyrets bestilling utover at det ble innført et kvalitetssystem for økonomisk internkontroll.

KomRev NORD sin rapport fra 2021 viste at det fortsatt var mangler som ble påpekt i 2011, og blant annet manglende stillingsbeskrivelser på økonomiavdelingen.

Kommunestyre ba rådmannen utarbeide og legge fram tidsplan for tiltak med tidsfrister. Denne har ikke vært mulig for revisjonen å finne.

Kontrollutvalget har ikke behandlet rapporten videre utover å få en orientering på innføring omtalte kvalitetssystem. Det ser heller ikke ut til at det er bedt om noe tilbakemeldinger.

Sekretariatets forslag til vedtak:

«Kontrollutvalget tar KomRev NORD IKS sin undersøkelse tilknyttet behandling og oppfølging av rapport fra 2011 om økonomisk internkontroll til orientering.

Kontrollutvalget oversender rapporten fra undersøkelsen til kommunestyret til orientering.»

Vedlegg